

บทที่ ๔

บทบาทการเผยแพร่ธรรมะของ ว. วชิรเมธี (พระมหาวิฑูชัย วชิรเมธี) ที่มีต่อสังคม

ในบทนี้ ผู้วิจัยนำเสนอ บทบาทการเผยแพร่ธรรมะของ ว.วชิรเมธีที่มีต่อสังคม ปัญหาและอุปสรรคในการเผยแพร่ธรรมะ ที่ได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In Depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลหลัก (key Informant Interview) จำนวน ๑๒ ท่าน โดยเลือกแบบเจาะจงจากผู้ทรงคุณวุฒิ คือ ว. วชิรเมธี (พระมหาวิฑูชัย วชิรเมธี) พระเถรานุเถระ ๔ รูป ศิลปินแห่งชาติ ๑ ท่าน ผู้สื่อข่าว ๑ ท่าน บรรณาธิการ ๑ ท่าน พุทธศาสนิก ๒ ท่าน และนักศึกษา ดังนี้

๔.๑ บทบาทการเผยแพร่ธรรมะของ ว. วชิรเมธี ที่มีต่อสังคม

จากบทสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก ว.วชิรเมธี (พระมหาวิฑูชัย วชิรเมธี) ที่ศูนย์วิปัสสนาสากลไร่เชิญตะวัน เชียงราย เมื่อวันศุกร์ที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๘ ในคำถามว่า

๑. คุณลักษณะของนักเผยแพร่ธรรมะ ควรเป็นอย่างไร?
๒. ว. วชิรเมธี มีรูปแบบและแนวทางในการเผยแพร่หรือนำเสนอธรรมะอย่างไร?
๓. ท่านคาดหวังว่า คนที่ได้ฟังธรรมะแล้ว ควรปฏิบัติตนอย่างไร?
๔. ท่านคิดว่า มีผู้สนใจฟังธรรมะมากน้อยเพียงใด?
๕. ปัญหาและอุปสรรคในการเผยแพร่ธรรมะของท่านเป็นอย่างไร?
๖. ท่านมีวิธีการแก้ปัญหาและอุปสรรคในการเผยแพร่ธรรมะนั้นอย่างไร?
๗. สำหรับพระสงฆ์ในฐานะผู้เผยแผ่พระพุทธศาสนาปัจจุบัน ท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไร?

คุณลักษณะของนักเผยแพร่ธรรมะจากหลักธรรมเรื่องประโยชน์ คือการบำเพ็ญกระทำความดีให้ถึงพร้อมก่อนเรียกว่า หนึ่ง อุตตถตถิตสมบัตติ การทำตนให้ถึงพร้อมด้วยคุณสมบัติที่จะเป็นผู้สอนคน บัณฑิตควรตั้งตนไว้ในคุณอันสมควรก่อน จึงค่อยสอนคนอื่น สอง ควรจะรู้ความแตกต่างระหว่างบุคคล คนบางคนนั้นเป็นอัจฉริยะก็สอนเฉพาะสาระสำคัญ ปัญญาชนก็สอนเฉพาะเนื้อหา สาม มีกัลยาณมิตตธรรม ๗ เพราะกัลยาณธรรมเป็นธรรมสำหรับบุคคลผู้เป็นครู พระนักเผยแผ่ก็เป็นครูของมหาชน เช่น รู้เหตุ รู้ผล รู้ตน รู้ประมาณ รู้กาล รู้สังคม รู้ชุมชนและ รู้ความแตกต่างระหว่างบุคคล สี่ ต้องมีคุณสมบัติของพระธรรมกถึกทั้ง ๕ ประการท่าน ว. วชิรเมธีใช้ทั้ง ๔ ข้อนี้ ร่วมกันทั้งหมด

รูปแบบ และแนวทางในการเผยแพร่ธรรมะที่พึงประสงค์ ท่าน ว. วชิรเมธี จะนำเสนอธรรมะหรือการเผยแพร่ธรรมะด้วยรูปแบบที่หลากหลายมาก เพราะท่านมองว่าในโลกนี้

แล้วเราก็จะกลับมาอุ้มชูพระศาสนา ทำได้อย่างนี้ ก็จะถือว่าเป็นพระรุ่นใหม่ เป็นพระนักเทศน์ พระนักสอนชั้นนำของประเทศไทยสืบไป

๔.๒ ผู้ให้ข้อมูลหลัก ผู้ทรงคุณวุฒิ

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก ผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่พระเถรานุเถระ ๔ รูป ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ดังนี้คือ

๔.๒.๑ พระสุธีธรรมมานุวัตร (เทียบ สิริญาโณ), ผศ.ดร. ให้ทัศนะเกี่ยวกับท่าน ว. วชิรเมธีว่า^๑

รูปแบบและแนวทางการเผยแผ่ธรรมะของท่าน เป็นประโยชน์มากในการเผยแผ่ธรรมะในเชิงรุก ท่านเป็นพระหนุ่มที่มีการสะสมองค์ความรู้พร้อมที่จะแสดงให้ผู้ที่รับฟังหรือสนใจท่านในด้านทันสมัยใหม่เสมอ ทันยุคทันเหตุการณ์ไม่ล้าหลัง ธรรมะไม่น่าเบื่อ

บทบาทการเผยแผ่ธรรมะของ ว. วชิรเมธี เป็นที่ยอมรับของสังคม ท่านไปแสดงธรรมที่ไหนก็มีกลุ่มผู้ฟังที่พร้อมจะรับสารจากท่าน เพราะท่านพร้อมที่จะสื่อสารธรรมกับทุกกลุ่มคน ทั้งเยาวชนคนหนุ่มสาวรุ่นใหม่ คนทำงาน จนกระทั่งวัยไม่ใกล้ฝั่งท่านก็มีธรรมะให้กับทุกกลุ่ม

กระบวนการเผยแผ่ธรรมะของ ว. วชิรเมธี ท่านใช้สื่อทุกชนิดที่สามารถส่งต่อธรรมหรือส่งสารไปยังผู้รับฟัง ทั้งในรูปแบบงานเขียน งานบรรยาย งานเทศน์ ซึ่งเป็นประโยชน์มากในการรับรู้ข่าวสาร

ในยุคปัจจุบันมีคนฟังและสนใจธรรมะมากน้อยแค่ไหน? อย่างไร? ผู้ฟังทุกวันนี้มีมาก แต่จะได้ปฏิบัติตามหลักธรรมที่ฟังมากไปด้วยหรือไม่ ยังไม่ทราบแน่ได้ กล่าวได้ว่า ผู้รู้ธรรมอาจมีมากแต่ผู้ปฏิบัติอาจมีน้อย ความต้องการของผู้บริโภคมากก็แสดงว่ามีผู้ฟังผู้อ่านมาก โดยเฉพาะในยุคปัจจุบันมีผู้คนที่มีทุกข์มาก จากปัญหาชีวิต ปัญหาปากท้อง ธรรมะก็เป็นทางเลือกที่ดีของคนในสังคม ถ้าฟังไปแล้วเกิดความสุขใจ ได้ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต

พระสงฆ์ปัจจุบันมีปัญหาและอุปสรรคในการเผยแผ่ธรรมะ ถ้าพระสงฆ์ไม่แตกฉานในอรรถและพยัญชนะ แล้วจะไปส่งต่อธรรมได้อย่างไร องค์ความรู้ไม่ต้องมาก แต่ขอให้แจ่มแจ้งและชัดเจน แค่ว่าหลักสูตรนักธรรมตรี โท เอก ก็น่าจะส่งสารธรรมได้ดี ถ้าชัดเจน คั่นคว้าวาทความรู้ อ่านเพิ่มเติม ปัจจุบันพระสงฆ์บางรูป บางท่านไม่ชัดเจนในธรรมะ ก็เป็นการยากที่จะให้พุทธศาสนิกชนเข้าใจได้ ควรแก้ปัญหาและอุปสรรคในการเผยแผ่ธรรมะ ด้วยการศึกษาก็เข้าใจ รู้จริง มีองค์ความรู้ที่สามารถตอบโต้ทันทีไม่ติดขัด ก็จะได้ช่วยในการเผยแผ่พระพุทธานุศาสน์อย่างหนึ่ง

ข้อเสนอแนะในการเผยแผ่ธรรมะของพระสงฆ์ยุคปัจจุบัน ต้องปรับตัวเองให้ทันกับโลกเหตุการณ์ในปัจจุบัน ถ้าองค์ความรู้ไม่เพียงพอ ก็แสวงหามาเติมจึงจะก้าวทันภาวะโลกสมัยใหม่

^๑ สัมภาษณ์ พระสุธีธรรมมานุวัตร, (เทียบ สิริญาโณ), ผศ.ดร. คณะบดีคณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

๔.๒.๒ พระราชญาณกวี (สวัญ ปิยวิสุทธิ) ให้ทัศนะเกี่ยวกับ ว. วชิรเมธีว่า^๒

รูปแบบและแนวทางการเผยแผ่ธรรมะของท่าน ท่านเป็นพระรุ่นใหม่ แนวทาง วิธีคิด วิธีทำงานท่านเป็นหนึ่งในจำนวนนั้นที่ดำเนินรอยตามท่านพุทธทาส ถ้าเปรียบเทียบกับท่านมหาสมปอง ท่านอาจารย์พยอม ท่านปัญญานันทภิกขุ ท่านประยุทธ์ ปยุตโต หรือไม่ก็ท่านพุทธทาส สิ่งสำคัญที่สุด คือแบรนด์เนม ท่าน ว.เป็นแบรนด์เนมที่ติดตลาด ท่านเริ่มต้นจากการเป็นนักอ่าน การอ่านเป็นการนำเข้า อันดับที่สอง คือการนำออก คือเป็นนักเขียน อันดับที่สาม เป็นนักพูด อันดับที่สูง ท่าน ว. ใช้มีเดีย คือรูปแบบของคนปัจจุบัน งานเผยแผ่ยุคนี้เป็นยุคทองของสื่อ พระก็พยายามใช้สื่อไปให้เป็นประโยชน์

บทบาทการเผยแผ่ธรรมะของ ว. วชิรเมธี คือให้ปัญญาแก่คน ถือว่าเป็นบทบาทอย่างหนึ่งทางสังคมให้คนเข้าใจ เมื่อมีปัญหาอย่างนี้ขึ้นมา ท่านก็ให้ข้อคิดกับสังคม

กระบวนการเผยแผ่ธรรมะของ ว. วชิรเมธี คือ ท่านใช้สื่อ หนึ่ง ตัวตนของท่าน สอง หนังสือ สาม ซี.ดี. ดีวีดี. หรือไม่ก็อาจจะเป็นอุปกรณ์เป็นปฏิทิน เป็นเสื้อ เป็นสัญลักษณ์ของท่านลำดับต่อมาก็เป็นสื่อดารา แล้วก็สื่อด้านโซเชียลมีเดีย เช่น อินเทอร์เน็ต เฟสบุ๊คต่าง ๆ

ยุคปัจจุบันมีคนฟังและสนใจธรรมะมากน้อยแค่ไหน? อย่างไร? ดูจากตลาดหนังสือธรรมะ คนยุคนี้สนใจธรรมะมากกว่ายุคก่อน หนังสือธรรมะที่เขียนโดยพระมีน้อยกว่าเขียนโดยโยมสำนักพิมพ์บางสำนักพิมพ์อยู่โดยหนังสือธรรมะ หนังสือธรรมะมีมากกว่าหนังสืออย่างอื่น

พระสงฆ์ปัจจุบันมีปัญหาและอุปสรรคในการเผยแผ่ธรรมะ ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ไม่อยากให้ผูกขาดไว้ที่พระ เพราะพระนักเผยแผ่ขาดตลาด หาพระหนึ่งรูปบรรยายธรรมยาก พระสงฆ์ปัจจุบัน ควรแก้ปัญหาและอุปสรรคในการเผยแผ่ธรรมะ ด้วยการผลิต สร้างบุคลากร นักเผยแผ่ ลูกศิษย์จากมจร. มจร.ต้องใส่อุดมการณ์การเผยแผ่ให้เข้มข้นมันคงขึ้นมา

ข้อเสนอแนะในการเผยแผ่ธรรมะของพระสงฆ์ยุคปัจจุบัน เราอยู่ในแนวสังคมสังเคราะห์มากไป จึงต้องวางแผนใหม่เลย ด้วยการศึกษานว ปัญญา เพื่อชีวิตที่สุขสมบูรณ์ คือ ธรรมชาติ ดนตรี กีฬา ปรัชญา ศิลปะ เป็นแนวคิดใหม่ที่ยุคต่อไปต้องกลับไปหาธรรมชาติ

๔.๒.๓ พระราชวรมนี (พล อาภากร), ดร. ให้ทัศนะเกี่ยวกับ ว. วชิรเมธีว่า^๓

รูปแบบและแนวทางการเผยแผ่ธรรมะของ ว. วชิรเมธี ท่านเป็นพระที่มีรูปแบบในการเผยแผ่ธรรมะที่ทันยุคทันเหตุการณ์ สามารถใช้รูปแบบในการนำเสนอได้ทุกครั้ง เป็นที่โดนใจแก่พุทธศาสนิกชน ตอบคำถามสังคมได้ เป็นประเด็นที่หยิบมาเป็นกรณีศึกษาได้ทั้งในรูปธรรมและนามธรรม ว่องไวทันเหตุการณ์ มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ทำให้ผู้คนสนใจธรรมะ

^๒สัมภาษณ์ พระราชญาณกวี (สวัญ ปิยวิสุทธิ), ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดพระราม๙,๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘.

^๓สัมภาษณ์ พระราชวรมนี (พล อาภากร), ดร., รองคณบดีฝ่ายกิจการนิสิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ-ราชวิทยาลัย, ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘.

บทบาทการเผยแพร่ธรรมะของ ว. วชิรเมธี ท่านมีบทบาทมากในกระแสของสังคมเมื่อท่านได้เขียนหนังสือธรรมะแล้วมีผู้สนใจจนเป็นที่นิยมทั้งงานเขียน งานบรรยายในที่ต่าง ๆ ท่านได้รับความรู้จากท่านพุทธทาส ท่านปัญญานันทภิกขุ ท่านอาจารย์เจ้าคุณประยุทธ์ ท่านพระพยอม ท่านเหล่านี้มีบทบาทในการเผยแพร่ธรรมะให้กับผู้คนในสังคมไทย ท่านยังเป็นนักอ่านที่มีองค์ความรู้จากการได้อ่านมากนำมาประยุกต์ธรรมะให้เข้ากับยุคสมัย

กระบวนการเผยแพร่ธรรมะของ ว. วชิรเมธี ใช้ทุกอย่างที่จะนำเสนอธรรมะได้ ทั้งพูด ทั้งเขียน ทั้งใช้สื่อที่ทันสมัย ไม่ว่าจะเป็นอินเทอร์เน็ต เฟสบุ๊ก หรือดารา ที่จะมาเป็นตัวอย่างในการสื่อธรรมะ เมื่อมีการกระทำสิ่งใดก็จะมีลูกศิษย์ลูกหาช่วยกันกลั่นกรอง เสร็จแล้วก็นำเสนอได้ทันที

ในยุคปัจจุบันมีคนฟังและสนใจธรรมะมากน้อยแค่ไหน ตอบว่า มีความสนใจมากขึ้น เห็นได้จากหนังสือธรรมะของท่าน ว. ที่พิมพ์หลายครั้ง เป็นเพราะในสังคมผู้คนมีความทุกข์มากขึ้น สิ่งที่ดีที่สุดคือธรรมะ แต่การนำเสนอธรรมะต้องเป็นที่เข้าใจทั้งผู้เขียน ผู้อ่าน และผู้ฟัง

พระสงฆ์ปัจจุบันมีปัญหาและอุปสรรคในการเผยแพร่ธรรมะ อยู่ที่พระสงฆ์ในยุคปัจจุบันไม่ปรับกลยุทธ์ให้ทันสมัย ไม่ทันต่อเหตุการณ์ แสดงธรรมะไม่เหมาะสมกับวัยของผู้ฟัง อีกประเด็นหนึ่งคือ ถ้าเข้าใจธรรมะไม่แจ่มแจ้ง ก็เป็นปัญหาอย่างมาก เพราะอาจเสนอธรรมะที่ไม่ถูกต้องนำไปสู่มิจฉาทิฐิได้

พระสงฆ์ปัจจุบัน ควรแก้ปัญหาและอุปสรรคในการเผยแพร่ธรรมะ ด้วยการค้นคว้าหาความรู้จากพระไตรปิฎก อ่านให้เข้าใจ ศึกษาให้ถ่องแท้ ฝึกฝนในการนำเสนอธรรมะทุกครั้งที่มีโอกาส เมื่อรู้ว่าผิดควรแก้ไขให้ถูกต้อง แต่ถ้าถูกอยู่แล้วก็ต้องยิ่งค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมอีก

ข้อเสนอแนะในการเผยแพร่ธรรมะของพระสงฆ์ยุคปัจจุบัน คือ พระสงฆ์จะต้องค้นคว้าหาความรู้ให้มาก แล้วนำเสนออย่างถูกต้อง เป็นสัมมาทิฐิ มีความรู้ดี มีการศึกษาดี มีปัญญาดี มีข้อวัตรปฏิบัติที่ดี สิ่งเหล่านี้ล้วนแต่เป็นการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการที่จะมีบทบาทในการเผยแพร่ธรรมะนั้น

๔.๒.๔ พระครูธรรมธราคร สุวฑฺฒโน, ดร. ให้ทัศนะเกี่ยวกับ ว. วชิรเมธีว่า^๔

รูปแบบและแนวทางการเผยแพร่ธรรมะของ ว. วชิรเมธี คือ สื่อต่าง ๆ หนังสือธรรมะ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ วิทยุ เป็นการเน้นในเชิงรุก ตั้งแต่ธรรมะติดปีกติดตลาด ตั้งแต่นั้นมาท่านอาจารย์เน้นการเผยแพร่ตลอด โดยความอิสระในการเผยแพร่ ไม่เฉพาะประเทศไทยแต่ในยุโรปด้วย สื่อที่ท่านใช้นั้นคุณภาพว่า คนที่ดู คนที่ฟังจะไม่มีคนโง่งง แต่จะมีคนฉลาดขึ้น

บทบาทการเผยแพร่ธรรมะของ ว. วชิรเมธี ท่านจะเน้นบทบาททางสังคม สถานการณ์ที่สังคมสนใจและต้องการทราบ ท่านก็จะเน้นหนักธรรมะในเรื่องนั้น ๆ ให้สอดคล้อง เรียกว่าธรรมะประยุกต์ ท่านพูดในเรื่องยากให้เป็นง่าย คนฟังแล้วเข้าใจแล้วนำไปปฏิบัติได้

^๔ สัมภาษณ์ พระครูธรรมธราคร สุวฑฺฒโน ดร., ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘.

กระบวนการเผยแผ่ธรรมะของ ว. วชิรเมธี เป็นกระบวนการที่ยั่งยืน ถึงแม้ตัวท่านจะไม่มีอยู่ในโลกนี้แล้ว แต่กระบวนการในการเผยแผ่ธรรมของท่านยังอยู่ คือท่านได้สร้าง ‘สถาบัน วิมุตตยาลัย’ ขึ้นมารองรับกระบวนการเผยแผ่ธรรม เน้นการเผยแผ่ธรรมระดับรากหญ้า ระดับกลางจนถึงระดับคนชั้นสูง ท่านเน้นกระบวนการเผยแผ่ธรรมในประเทศแล้วเผยแผ่ไปต่างประเทศ ท่านมีหลายสิ่งหลายอย่างที่คนมาไร้เชิญตระวันแล้ว ทำให้ไม่โล่งม ทำให้ฉลาดขึ้น

ในยุคปัจจุบันมีคนฟังและสนใจธรรมะมากขึ้นแค่นั้น ตอบว่า คนฟังธรรมะมากขึ้น เพราะกระบวนการเผยแผ่ธรรมของท่าน ว. เป็นจุดเปลี่ยนทัศนคติของคน แต่ก่อนคนฟังธรรมะว่าเป็นเรื่องน่าเบื่อ ปัจจุบันบอกว่าไปฟังธรรมะ ทุกคนกระตือรือร้นตื่นตัวขึ้น เพราะไม่ต้องไปเห็นพระนั่งอยู่บนธรรมาสน์ ไม่ต้องไปเห็นพระอ่านจากพระคัมภีร์โบราณแล้ว

พระสงฆ์ปัจจุบันมีปัญหาและอุปสรรคในการเผยแผ่ธรรมะ คือการใช้ภาษา ชาวบ้านทั่ว ๆ ไปฟังแล้วเข้าใจยาก พระควรจะปรับทัศนคติในการเผยแผ่ธรรมเสียใหม่ คือไม่ต้องเน้นภาษาพระ เน้นภาษาคน คือภาษาคนทั่วไปชาวบ้านทั่วไปได้ฟังได้ยินแล้วเข้าใจ

พระสงฆ์ปัจจุบัน ควรแก้ปัญหาและอุปสรรคในการเผยแผ่ธรรมะ โดยการที่พระสงฆ์ทุกวันนี้ต้องอ่านมาก ศึกษามาก เรียนรู้ให้มาก แล้วต้องอัปเดตข้อมูลเรื่องใหม่อยู่ตลอดเวลา

ข้อเสนอแนะในการเผยแผ่ธรรมะของพระสงฆ์ยุคปัจจุบัน คือ พระสงฆ์ยุคปัจจุบันนี้สามารถเข้าถึงเทคโนโลยีได้มากแต่ใช้ให้เกิดประโยชน์น้อยมาก ควรใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์ในการเผยแผ่ธรรมให้มากขึ้น ถ้ายังอยู่ในวัด ในกุฏิก็สามารถเผยแผ่ธรรมได้ทางอินเทอร์เน็ต อยู่ประเทศไทยก็สามารถเผยแผ่ธรรมของพระพุทธเจ้าไปประเทศต่าง ๆ ได้ หากพัฒนาภาษา พัฒนาความรู้ พัฒนาเทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์กับพระพุทธศาสนาได้

๔.๒.๕ ศิลปินแห่งชาติ อาจารย์เฉลิมชัย โฆษิตพิพัฒน์ ให้ทัศนะเกี่ยวกับ ว. วชิรเมธีว่า^๕

รูปแบบและแนวทางการเผยแผ่ธรรมะของ ว. วชิรเมธี เป็นนิมิตใหม่ในการเผยแผ่ธรรมะที่เข้าใจง่าย มีรูปแบบน่าสนใจสำหรับคนรุ่นใหม่ ไม่ใช่เรื่องของอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์ เข้าใจยาก แต่สามารถใช้ธรรมะดำรงชีวิตและทำงานได้อย่างมีความสุข เพื่อการพัฒนาประเทศชาติและสังคม

บทบาทการเผยแผ่ธรรมะของ ว. วชิรเมธี คือ ไปทุกที่ที่มีคนอยู่เพื่อการเผยแผ่ธรรมะ พระสงฆ์ทั่วไปอาจจะจำกัดขอบเขตเพียงวัดหรือตามป่า แต่ถ้าต้องการจะเผยแผ่ธรรมะในพระพุทธศาสนาก็ต้องไปทุกที่ที่มีมนุษย์อยู่ มุ่งเน้นที่จะช่วยกันในการเผยแผ่ธรรมะที่กว้างไกล

กระบวนการเผยแผ่ธรรมะของ ว. วชิรเมธี คือท่านใช้สื่อทันสมัย บุกเข้าไปหาผู้ฟังหรือผู้ที่รับสาร เป็นวิธีการที่รวดเร็วและทันสมัยที่สุด ถ้าจะสอนคน ต้องมีการสร้างความเชื่อถือ

^๕สัมภาษณ์ อ.เฉลิมชัย โฆษิตพิพัฒน์, ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘.

ก่อน ต้องแสดงองค์ความรู้ที่จะนำเสนอ ในองค์ความรู้ที่พื้งนำเสนออย่างถูกต้อง ก็จะทำให้การฟังธรรมะนั้นไม่น่าเบื่อหน่าย มีการนำเสนอที่ทันสมัย น่าสนใจอยู่เสมอ

ในยุคปัจจุบันมีคนฟังและสนใจธรรมะมากน้อยแค่ไหน? ตอบว่า มากขึ้น บางครั้งแม้แต่ตัวผมเอง เมื่อพูดเรื่องธรรมะมีคนฟังมากกว่าพระอีก เพราะเห็นว่าผมประสบความสำเร็จในชีวิตทางโลก และมีความเข้าใจธรรมะ เพราะเมื่อตอนที่ผมบวชได้ไปศึกษาธรรมะกับท่านพุทธทาสได้อ่าน ศึกษาหนังสือธรรมะมามาก ก็อาจจะเป็นได้ที่ทำให้คนยอมรับและสนใจฟังธรรมะที่ผมบรรยาย ถ้าผมเป็นตัวอย่างของคนรุ่นใหม่ ท่าน ว วชิรเมธีก็เช่นกัน ท่านก็ต้องเป็นตัวอย่างของคนรุ่นใหม่ที่น่าสนใจธรรมะของท่าน คนที่เข้าถึงธรรมะของพระพุทธเจ้าไม่ต้องหนีไปบวช แต่ธรรมะของพระพุทธเจ้าสอนให้คนรู้จักหน้าที่ของตนเองว่า จะต้องปฏิบัติตนอย่างไรตามหน้าที่ของตน ให้รู้จักรัก มีเมตตาจิตต่อกัน รู้จักดำรงตนในชีวิตประจำวัน คนชอบธรรมะก็ไม่เหมือนกัน บางคนชอบแบบบันฑิต แบบเสียงแหล่ แต่ทั้งหมดต้องสอดแทรกธรรมะเพื่อให้คนเข้าถึงและเข้าใจพระพุทธศาสนา ไม่ใช่สนใจธรรมะจากการปฏิบัติเพียงอย่างเดียว

พระสงฆ์ปัจจุบันควรแก้ปัญหาและอุปสรรคในการเผยแผ่ธรรมะ ด้วยการปฏิบัติตนดี มีข้อวัตรปฏิบัติชอบและศึกษาพระธรรมวินัยให้แตกฉานอย่างถ่องแท้ ไม่ใช่พูดไปโดยไม่มีความรู้ในธรรมะนั้นอย่างแตกฉาน ต้องประพฤติวัตรให้ดีงาม ต้องรักษาพระวินัยให้มั่นคง ต้องรู้จักทั้งการปฏิบัติกาย วาจา ใจ ให้เรียบร้อย เป็นที่เจริญหูเจริญตาแก่พุทธศาสนิกชนทั่วไป

ข้อเสนอแนะในการเผยแผ่ธรรมะของพระสงฆ์ยุคปัจจุบัน จะต้องใช้หลักการเผยแผ่ทางออนไลน์สำคัญที่สุด เพราะโลกปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไป ในสถานการณ์ปัจจุบันพระสงฆ์ต้องเป็นผู้ปฏิบัติดีจริงและใช้สื่อทุกชนิดที่มีอยู่ในการเผยแผ่ธรรม เพื่อให้ธรรมะวิ่งเข้าไปอยู่ในใจคน เป็นสื่อที่ทันสมัยและเข้าถึงบุคคลได้ง่าย ถ้าได้กลุ่มที่เป็นวัยรุ่นวัยใสที่กำลังมีความสนใจใฝ่รู้ ก็จะช่วยได้มากในการเผยแผ่ธรรมะให้ประสบความสำเร็จ อย่างเช่นที่ผมทำอยู่ก็คือ การใช้ศิลปะในการเผยแผ่ธรรมะ ท่าน ว. สร้างศูนย์วิปัสสนา มีสวนสวยงามเพื่อให้ผู้คนได้เข้ามาฟังธรรม

๔.๒.๖ ผู้สื่อข่าว คุณกัญญ์ ฐริภูวณล ให้ทัศนะเกี่ยวกับ ว. วชิรเมธีว่า^๖

รูปแบบและแนวทางการเผยแผ่ธรรมะของท่าน ว. วชิรเมธี ตอบ ท่านได้ใช้สื่อในงานเผยแผ่ธรรมหลายประเภท สื่อโซเชียลมีเดีย เฟสบุ๊คของท่านมีแฟนเพจจำนวนมากและท่านก็มีผลงานเขียนหนังสือเยอะมาก หนังสือของท่านก็เป็นที่น่าสนใจของท่านผู้อ่านทั้งหลาย และท่านมีรายการทีวี วิทย์ หลากหลายเทศกาลธรรม ทั้งที่เป็นทางการหรือไม่เป็นทางการ พร้อมทั้งได้สร้างศูนย์ปฏิบัติธรรมที่ไร่เจริญตะวันตกที่จังหวัดเชียงราย ท่านมีความประสงค์ที่จะส่งต่อธรรมสำหรับคนรุ่นใหม่โดยสอดแทรกธรรมะเข้าไปในโลกโซเชียลมีเดีย ทำให้การเผยแผ่ธรรมในโลกออนไลน์เป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นการเผยแผ่ธรรมเหมาะกับยุคสมัยกับการ

^๖ สัมภาษณ์ กัญญ์ ฐริภูวณล, ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๘.

เวลา ถึงอย่างไรธรรมะของพระพุทธเจ้าก็ยังเป็นธรรมะของพระพุทธเจ้า แต่จำเป็นที่จะต้องประยุกต์ให้ทันสมัยเพื่อให้เข้ากับสังคมได้

บทบาทการเผยแผ่ธรรมะของ ว. วชิรเมธี ได้รับการยอมรับจากสังคมว่าท่านเป็นที่น่าเคารพศรัทธา ท่านมีข้อวัตรปฏิบัติที่ดี ไม่มีข่าวเสียหายหรือข่าวในเชิงลบ เรื่องเกี่ยวกับสีกา ญาติโยม เงินของวัด หรือข่าวที่ทำให้เกิดความเสื่อมเสีย พระในเมืองไทย ห้าอันดับแรกมีท่าน ว. อยู่ด้วย เป็นการสร้างจุดที่สนใจในสังคม เป็นการสร้างศรัทธาให้คนเลื่อมใสในพระพุทธศาสนายิ่งขึ้น สิ่งที่ท่านทำอยู่ถือได้ว่าเป็นเรื่องดี

กระบวนการเผยแผ่ธรรมะของ ว. วชิรเมธี คือ งานเขียนหนังสือที่เป็นเรื่อง ง่าย ๆ ที่ใครก็คาดไม่ถึงในบางเรื่อง ท่านก็สามารถนำมาเขียนให้เป็นประเด็นได้ ไม่ว่าจะเป็นธรรมะ บันดาล ธรรมะติดปีก คนสำราญงานสำเร็จ ธรรมะหลับสบาย ในยุคปัจจุบันมีคนฟังและสนใจธรรมะมากขึ้นแค่ไหน? ตอบว่า คนไทยชอบเรื่องทำบุญ ถ้าถามว่าคนสนใจธรรมะไหม ผมไม่แน่ใจ แต่ที่แน่ ๆ คนทำบุญกันมาก ที่ไหนมีงานบุญที่นั่นก็ไม่ขาดคนทำบุญ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่พระสงฆ์ต้องทำหน้าที่แนะนำพุทธศาสนิกชน ให้เข้าถึงหลักทาน ศีล และภาวนาให้พุทธศาสนิกชนเข้าใจอย่างถ่องแท้ เป็นธรรมะที่เข้าใจง่าย

พระสงฆ์ปัจจุบัน ควรแก้ปัญหาและอุปสรรคในการเผยแผ่ธรรมะอย่างไร? ตอบว่าควรศึกษาหาความรู้อย่างถ่องแท้ การศึกษาของสงฆ์ก็ควรปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับยุคสังคมปัจจุบัน ทำให้ผู้คนได้เข้าถึงธรรมะมากขึ้น ไม่ปิดกั้นทางการศึกษา ให้ฆราวาสได้ศึกษาภาษาบาลีไปด้วย จะได้เข้าใจธรรมะดียิ่งขึ้น ยิ่งเข้าใจมากก็ยิ่งทำให้พระพุทธศาสนามีการเผยแผ่ที่ถูกต้อง ไม่ใช่เป็นพระพุทธศาสนาจอมปลอมแบบไสยศาสตร์

ข้อเสนอแนะในการเผยแผ่ธรรมะของพระสงฆ์ยุคปัจจุบัน คือวงการสงฆ์ต้องปรับตัว ทั้งการสวด การเทศน์ การสอน ให้ผู้คนเข้ามาสนใจพระพุทธศาสนายิ่งขึ้น เพื่อให้ผู้คนเห็นถึงบาปบุญคุณโทษ ให้ธรรมะเป็นเรื่องง่ายสำหรับผู้ฟัง

๔.๒.๗ คุณเทวัญกานต์ มุ่งปั่นกลาง (บรรณาธิการ) ให้ทัศนะเกี่ยวกับ ว. วชิรเมธีว่า^๗

รูปแบบและแนวทางการเผยแผ่ธรรมะของ ว. วชิรเมธี ได้แก่ เมื่อท่าน ว. ได้ส่งต้นฉบับมาจะต้องทำให้หนังสือน่าอ่าน น่าจับ น่าสนใจ น่าค้นคว้า ให้กับผู้อ่าน เพราะผมทำหน้าที่เป็นบรรณาธิการ งานที่ได้รับมาจากท่าน ว. ที่เป็นธรรมะมาประยุกต์ใช้ มาจากคอลัมน์นิสต์ หรือนิตยสาร ผมทำหน้าที่จัดลำดับความสำคัญจากงานเขียนแต่ละเรื่อง เลือก คิดว่าจะใช้ภาพประกอบอย่างไร จากนั้นก็ติดต่อผู้ที่มีหน้าที่วาดรูปประกอบในงานเขียนของท่าน ว.

เมื่อต้นฉบับเสร็จแล้วก็นำไปให้ท่าน ว. ตรวจสอบอีกครั้งหนึ่งว่าจะมีอะไรต้องแก้ไข ส่วนมากท่านไม่ได้แก้ไขเท่าไร เพราะท่าน ว. เขียนตามนิตยสารต่าง ๆ ออกมาสมบูรณ์แล้ว

^๗ สัมภาษณ์ เทวัญกานต์ มุ่งปั่นกลาง, บรรณาธิการสำนักพิมพ์ทูเดย์, ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘.

บทบาทการเผยแพร่ธรรมะของ ว. วชิรเมธี เป็นมิติใหม่ของการเผยแพร่ธรรมะ เพราะเมื่อก่อนหนังสือธรรมะเป็นหนังสือที่ไม่มีรูปแบบเหมือนในปัจจุบัน หนังสือธรรมะก็มีภาพพระพุทธรูป มีภาพของหลวงพ่อกที่เป็นผู้เขียนอยู่บนปก แต่พอเข้าสู่ยุคธรรมะติดปีก เราก็ได้คุยกับฝ่ายศิลปกรรมว่า จะทำอย่างไรให้หนังสือธรรมะของท่าน ว. แตกต่างจากหนังสือธรรมะที่ผ่านมา แต่หาภาพที่เป็นนามธรรม เพื่อให้สื่อเนื้อหา ทำสี รูปเล่มให้ออกสีหวานจะทำให้เห็นว่าเป็นธรรมะของท่าน ว. เช่น ธรรมะติดปีก ซึ่งเป็นเรื่องที่ท่านได้เล่าถึงพระเถระต่าง ๆ หลวงพ่อชา พระพรหมคุณาภรณ์ ซึ่งเป็นเรื่องที่คนทั่วไปไม่ค่อยรู้ ท่านสามารถหยิบเกร็ดเล็กเกร็ดน้อยให้เป็นประเด็นน่าสนใจได้ เป็นการนำเสนอสิ่งที่ยากให้ง่ายขึ้น

ในยุคปัจจุบันมีคนฟังและสนใจธรรมะมากขึ้นแค่ไหน? ตอบว่า มาก เพราะธรรมะมีลักษณะพิเศษตรงที่มีความผูกพันกับอายุของคน อายุ ๑-๒๐ ปียังไม่ได้สนใจธรรมะ แต่เมื่อเข้าสู่วัยกลางคนเริ่มเป็นความทุกข์ ก็เริ่มสนใจธรรมะมากขึ้น เห็นการเกิด การแก่ การเจ็บ การตาย ทำให้คนเริ่มสนใจธรรมะ เพราะธรรมะเป็นเรื่องสากล ไม่ใช่เรื่องบุคคลใดบุคคลหนึ่ง

พระสงฆ์ปัจจุบันมีปัญหาและอุปสรรคในการเผยแพร่ธรรมะอย่างไร? ตอบว่า พระตามไม่ทันชาวบ้าน การศึกษาของพระยังใช้ภาษาบาลีวนยานอยู่กับธรรมะ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันชาวบ้านเขาทำอะไรกัน พอถึงเวลาพระจะต้องเทศน์ให้ญาติโยมฟัง ก็ยังต้องอ่านคัมภีร์ใบลานให้ญาติโยมฟังโดยเฉพาะในช่วงวันพระ พระต้องเปลี่ยนวิธีใหม่อาจจะออกไปดูชาวบ้านว่าเขาทำอะไรกัน อ่านหนังสือพิมพ์ให้รู้ข่าวสาร ดูทีวีให้รู้ข่าวสารข้อมูลอย่างไร ซึ่งพระบางท่านก็รู้ข่าวสารแต่ก็ไม่มีกลวิธีในการเสนอธรรมะอย่างไรให้เป็นที่น่าสนใจ เป็นข้อจำกัดที่ทำให้พระภิกษุสามเณรหลายรูปไม่แตกฉานทั้งคติโลกและคติธรรม

พระสงฆ์ปัจจุบัน ควรแก้ปัญหาและอุปสรรคในการเผยแพร่ธรรมะอย่างไร? ตอบว่า ต้องก้าวให้ทันโลก ตอนนี้โลกมีเฟสบุ๊ค อินสตราแกรม อินเทอร์เน็ต พระก็ควรใช้โซเชียลเน็ตเวิร์คให้เป็นประโยชน์มากที่สุดในการเสนอธรรมะ เพราะอินเทอร์เน็ตมีพื้นที่ให้เสนอธรรมะได้และเป็นการเผยแพร่ธรรมะไปทั่วโลก

ข้อเสนอแนะในการเผยแพร่ธรรมะของพระสงฆ์ยุคปัจจุบัน คือ อย่างที่ ๑ ยึดหลักให้ได้ ให้แตกฉานก่อนแล้วนำเสนอธรรมะนั้น ยึดหลักธรรมให้ชัดเจนใช้ความเห็นส่วนตัวน้อยที่สุด อย่างที่ ๒ คือพยายามใช้ภาษาสื่อให้ผู้ฟังในแต่ละระดับเข้าใจได้

๔.๒.๘ ดร. ปิ่นทอง ใจสุทธิ (พุทธศาสนิกชน) ให้ทัศนะเกี่ยวกับ ว. วชิรเมธีว่า^๔

รูปแบบและแนวทางการเผยแพร่ธรรมะของ ว. วชิรเมธี ท่านจะทำสามเรื่อง คือเรื่องใหม่ เรื่องใหญ่ และก็ใกล้ตัว ทำให้การเผยแพร่ธรรมะตรงใจวัยรุ่น ทุกเพศทุกวัย แม้กระทั่งเรื่องของความรัก วัยรุ่น คนอกหัก อันเป็นเรื่องที่ใกล้ตัว

^๔ สัมภาษณ์ ปิ่นทอง ใจสุทธิ,ดร.,รองผู้อำนวยการโรงเรียนบางปะกอกพิทยาคม, ๙ กุมภาพันธ์

บทบาทการเผยแพร่ธรรมะของ ว. วชิรเมธี เพราะท่านทำงานเขียนได้ดีกว่านักพูด บทบาทของท่านอยู่ในระดับอุดมศึกษา ในระดับปัญญาชน ผู้เป็นนักคิด นักเขียน นักอ่าน นักศึกษา ถ้าเป็นเด็กเล็กคุณธรรมะสนุกสนานได้เสียงหัวเราะก็ต้องเป็นท่านมหาสมปอง

กระบวนการเผยแพร่ธรรมะของ ว. วชิรเมธี คือ ท่านไปถึงสื่อทุกชนิด ไม่ว่าจะเป็นโซเชียล มีเดีย สื่อทุกชนิดที่สื่อสารได้ไวกและมีผู้คนจำนวนมากรับรู้ ท่านใช้สื่อเหล่านี้ทั้งหมดเป็นกระบวนการเผยแพร่ธรรม หรือแม้แต่งานเขียนของท่านเรื่องธรรมะติดปีก ทางช่อง ๓ ก็ยังทำเป็นละคร กล่าวได้ว่า ประโยชน์ ประยุกต์ ประหยัด ประณีต มีประสิทธิภาพ ท่านใช้ทั้งหมด

ในยุคปัจจุบันมีคนฟังและสนใจธรรมะมากน้อยแค่ไหน? อย่างไร? ตอบว่า มากกว่าอดีต เมื่อก่อนใครจะไปคิดว่าหนังสือธรรมะขายตามเซเว่น ร้านสะดวกซื้อได้ แล้วยังมีธรรมะจากช่องทางอื่นอีกที่ให้คนทั้งรุ่นใหม่และรุ่นเก่าเข้าถึงได้ เช่น เฟสบุ๊ก การให้ความสนใจธรรมะจึงมีมากกว่า อาจจะเป็นเพราะว่าสื่อน่าสนใจกว่าในอดีต

พระสงฆ์ปัจจุบัน ควรแก้ปัญหาและอุปสรรคในการเผยแพร่ธรรมะอย่างไร? ตอบว่า จากทฤษฎีของบันดัวร์ ทฤษฎีปัญญาสังคมของ อัลเบิร์ต บันดัวร์เป็นโครงการต้นแบบหรือมีพระสงฆ์ที่เป็นต้นแบบในการเผยแพร่ธรรมะคือ พระอาจารย์ ว. ซึ่งก็น่าจะเป็นพระสงฆ์ต้นแบบให้พระสงฆ์หลาย ๆ รูปในการเผยแพร่ธรรมะได้ หลังจากนั้นก็อาจจะมารวมตัวกันอบรมค่ายพุทธบุตร ค่ายพุทธธรรม จัดเป็นทีมงานในการเผยแพร่ธรรม เป็นธรรมะเพื่อช่วยแก้ปัญหาของวัยรุ่น เพื่อให้เกิดความเข้าใจในหลักธรรมคำสอนที่ดี

ข้อเสนอแนะในการเผยแพร่ธรรมะของพระสงฆ์ยุคปัจจุบัน ที่จริงพระสงฆ์ในยุคปัจจุบันค่อนข้างจะเก่งเทคโนโลยี จนมีคำกล่าวว่า ‘ถามคอมให้ถามพระ ถามธรรมะให้ถามโยม’ ในเมื่อพระสงฆ์เก่งเรื่องเทคโนโลยีก็น่าจะใช้ความสามารถในการนำธรรมะสู่เยาวชน บางรูปอาจจะเก่งแหล่ ก็อาจจะนำเยาวชนมาร้องแหล่ธรรมะ เพื่อให้โดนใจวัยรุ่นสมัยใหม่ ซึ่งไม่ต้องการธรรมะที่ตลกยุค ถ้าทำได้เช่นนั้นจะเป็นกระแสนสามารถเป็นสิ่งที่น่าสนใจ และเป็นเรื่องใหม่ เรื่องใหญ่ และใกล้ตัว

๔.๒.๙ พุทธศาสนิกชน คุณเมตตา อุทกะพันธุ์ ให้ทัศนะเกี่ยวกับ ว. วชิรเมธีว่า^๔

รูปแบบและแนวทางการเผยแพร่ธรรมะของ ว. วชิรเมธี เริ่มจากที่ได้อ่านงานเขียนของ ว. จากหนังสือชีวิต เมื่อได้อ่านแล้วก็รู้สึกว่าคุณท่านนี้เขียนหนังสือมีค่าที่สละสลวยเข้าใจง่าย มีรูปแบบการเขียนที่เข้าใจง่าย สื่อกับคนรุ่นใหม่ได้ ไม่มีติดคำบาลี สื่อคำพูดที่ทันสมัยใช้ภาษาง่าย ๆ ถ้าพูดถึงแนวทางของท่าน ท่านมีความรู้ทางธรรมถึงเปรียญธรรม ๙ ประโยค และตัวท่านเองก็เป็นนักอ่าน ท่านอ่านหนังสือทุกชนิด พระไตรปิฎก หนังสือทั่วไป และมีความ

^๔สัมภาษณ์ เมตตา อุทกะพันธุ์,ประธานบริษัท อัมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด, ๑๘ มีนาคม ๒๕๕๘.

จำเป็นเลิศเข้าใจทั้งทางโลกและทางธรรม ท่านจึงใช้ธรรมะกับหลักทางโลกมาผสมผสานกัน เพื่อใช้เป็นหลักในการสอนคน จึงทำให้คนรุ่นใหม่เข้าใจธรรมะท่านง่ายขึ้น

บทบาทการเผยแผ่ธรรมะของ ว. วชิรเมธี คือเกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ทำให้คนรุ่นใหม่สนใจธรรมะมากขึ้น ท่านเขียนหนังสือที่ภาษาที่เข้าใจง่ายและท่านก็มีอัจฉริยภาพในการใช้ภาษา ทางด้านภาษาศาสตร์ เพราะความที่ท่านเป็นนักอ่าน จึงมีความสามารถในการใช้ภาษาได้ดี ท่านอ่านหนังสือทุกชนิด จึงทำให้ภาษาท่านดีทั้งภาษาเขียนและภาษาอ่าน พร้อมทั้งท่านยังได้ติดตามเหตุการณ์บ้านเมือง พร้อมทั้งติดตามข่าวหนังสือพิมพ์ เพราะฉะนั้น เรื่องที่ท่านเทศน์จึงไม่ตกยุคตกสมัย สอดคล้องกับสังคมปัจจุบัน จึงทำให้คนรุ่นใหม่เข้าใจว่า เราก็สามารถฟังธรรมะได้ เราก็สามารถเข้าใจธรรมะได้ จากในอดีตที่ไม่ค่อยจะเข้าใจธรรมะ แต่พอมาถึงในยุคปัจจุบัน จึงรู้ถึงธรรมะและเข้าใจมากขึ้น จึงเป็นประเด็นที่ว่า ถ้าคนรุ่นใหม่ไม่สนใจธรรมะก็กลายเป็นการตกแพหลังได้ ซึ่งเป็นเรื่องของธรรมอินทรีนดีไป

กระบวนการเผยแผ่ธรรมะของ ว. วชิรเมธี เป็นกระบวนการทางการตลาด ท่านใช้ดาราดาราเป็นสื่อในการเผยแผ่ธรรมะ เพราะดาราดาราเป็นบุคคลที่เป็นเยี่ยงอย่างของกลุ่มวัยรุ่นที่มีความสนใจธรรมะของท่าน ให้ดาราดาราเป็นแบบอย่างที่ดีแก่วัยรุ่นที่สนใจธรรมะของท่าน

ในยุคปัจจุบันมีคนฟังและสนใจธรรมะมากน้อยแค่ไหน? อย่างไร? ตอบว่า มีคนสนใจธรรมะมากขึ้น หลังจากงานเขียนของท่าน ว. ออกมาแล้ว เป็นธรรมประยุกต์ทำให้คนเข้าใจง่าย เข้าถึงกลุ่มผู้ฟังง่ายขึ้น เมื่อมีผู้ต้องการมากขึ้นสำนักพิมพ์ต่าง ๆ ก็จัดพิมพ์หนังสือธรรมะเพื่อให้พอแก่ความต้องการของผู้อ่าน บางครั้งพิมพ์ไม่ทันต่อความต้องการของผู้บริโภค แต่ก็มีทางเลือกของผู้บริโภคมากขึ้น เช่น การเผยแผ่บนอินเทอร์เน็ต บนแผ่นซีดี ดีวีดี แต่ให้เราไม่ต้องไปคิดถึงคนที่ไม่ได้สนใจธรรมะ แต่ให้เราคิดถึงกลุ่มที่สนใจสมัยใหม่ มีกลุ่มผู้ฟังเพิ่มมากขึ้น และในยุคปัจจุบันท่าน ว. ก็นำเสนอธรรมะที่ว่องไว ทันต่อเหตุการณ์เป็นที่น่าสนใจ

พระสงฆ์ปัจจุบันมีปัญหาและอุปสรรคในการเผยแผ่ธรรมะอย่างไร? ตอบว่าปัญหามองได้สองรูปแบบ คือ พระสงฆ์ที่บวชไม่นานก็ลาสิกขาไปและอีกส่วนหนึ่งคือพระสงฆ์ที่บวชนานเข้าว่า น่าจะมีอยู่ประมาณซักสามแสนรูปเห็นจะได้ ถ้ามองเป็นปัญหาส่วนบุคคลก็จะบอกได้ว่า พระสงฆ์ที่บวชอยู่ต่อ มีวัตถุประสงค์เพื่ออะไร อาจจะบอกว่าเพื่อศึกษาธรรมส่วนหนึ่ง แต่ถ้ามองให้ดีก็จะเห็นได้ว่าการศึกษาธรรมบางรูปบางองค์ก็ไม่แตกฉานในพระธรรมคำสอน พระสงฆ์บางรูปมีความรู้เปรียญ ๙ ประโยคก็ไม่ใช่ว่าจะแตกฉาน พุทธธรรมะให้พุทธศาสนิกชนเข้าใจได้ทุกรูป ถ้ารู้ธรรมะมากแต่ไม่มีรูปแบบในการนำเสนอที่ดีก็เป็นที่น่าเสียดาย

พระสงฆ์ปัจจุบัน ควรแก้ปัญหาและอุปสรรคในการเผยแผ่ธรรมะ คือต้องทำสองอย่าง หนึ่ง ศึกษาพระธรรมคำสอนให้แจ่มแจ้งชัดเจนและเข้าใจอย่างถ่องแท้ ต้องศึกษาพระไตรปิฎกต้องศึกษาทั้งปริยัติและปฏิบัติให้แตกฉาน ครั้งแรกเลยที่ได้รู้จักท่าน ว. ท่านเองก็บอกว่าท่านศึกษาในด้านปริยัติมาก แต่เมื่อสังคมปัจจุบันเปลี่ยนไปก็สนใจการปฏิบัติด้วย คนในยุคปัจจุบันก็สนใจในเรื่องการปฏิบัติ ไม่ใช่แค่เพียงฟังธรรมอย่างเดียว ไม่มีความรู้ก็ไม่รู้ว่าจะเทศน์อะไร ส่วนที่มีความรู้ก็ไม่รู้ว่าจะเทศน์อย่างไร สอง การปฏิบัติ พระที่จะสอนการปฏิบัติมี

น้อย พระเทศน์ยังมีบ้าง แต่พระสอนการปฏิบัติสมาธิภาวนาแทบไม่มีเลย ซึ่งตรงนี้ก็เป็นส่วนสำคัญที่ไม่มีพระสงฆ์สอนสติปัฏฐาน ๔ แก่นของพระพุทธศาสนาคือต้องมีปริยัติและปฏิบัติควบคู่กันไปพระพุทธศาสนาจึงจะอยู่ได้ นำไปสู่ขั้นปฏิเวธที่สมบูรณ์แบบ

ข้อเสนอแนะในการเผยแผ่ธรรมะของพระสงฆ์ยุคปัจจุบัน คือพระที่ไม่เก่งด้านปริยัติควรศึกษาปฏิบัติให้เข้าใจอย่างถ่องแท้เพื่อนำพาญาติโยมปฏิบัติตาม อาจจะมีการจัดอบรมพระที่บวชนานเข้าใจทั้งปริยัติและปฏิบัติมาช่วยกันเผยแผ่ธรรมะสืบอายุพระพุทธศาสนาต่อไป

๔.๒.๑๐ นักศึกษา คุณรมณี ลิฬหวนิช ให้ทัศนะเกี่ยวกับ ว. วชิรเมธีว่า^{๑๐}

รูปแบบและแนวทางการเผยแผ่ธรรมะของ ว. วชิรเมธี ท่านมักจะใช้ทุกช่องทางการเผยแผ่ โดยเฉพาะผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เนื่องจากสามารถเผยแผ่ได้ในวงกว้าง สามารถสื่อสารได้กับคนเป็นจำนวนมาก ท่านจะให้โอกาสเสมอ ยิ่งหากมีปัญหาหรือต้องการปรึกษาปัญหาชีวิต ท่านจะตอบปัญหาโดยใช้หลักธรรมะ เพื่อชี้แนะให้มีการดำรงชีวิตที่ดี

บทบาทการเผยแผ่ธรรมะของ ว. วชิรเมธี มีบทบาทในวงการศาสนาสูง ท่านให้ข้อคิดและหลักธรรมในทุกวงการ เช่น ในวงการธุรกิจ ในวงการเมือง ในวงการบันเทิงฯ เนื่องจากมีความรู้หลากหลายที่ท่านได้มาจากการอ่าน ประสบการณ์ สามารถอธิบายหลักธรรมให้เข้าใจได้ง่าย ๆ โดยใช้ภาษาสมัยใหม่ บางครั้งก็เป็นคำคล้องจอง คำกลอนที่ สละสลวย จำได้ง่าย ทำให้หลักธรรมของท่านเป็นที่จดจำ ทั้งยังสามารถนำไปใช้ได้จริง

กระบวนการเผยแผ่ธรรมะของ ว. วชิรเมธี เริ่มจากวางจุดมุ่งหมายหรือจุดยุทธศาสตร์ของท่านคือ ‘เข้าใจ เข้าใจ เข้าถึง’ ประกอบด้วย การวางแผน ขั้นเตรียมการ การนำเสนอ สื่อการติดตามผล งานเผยแผ่ของท่านจะมีการวางแผนล่วงหน้าทั้งระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว เช่น ในระยะสั้น ท่านก็จะดูวันสำคัญที่น่าสนใจ ท่านก็จะเตรียมข้อมูลสำหรับวันสำคัญนั้น ทำให้งานเผยแผ่ทันสมัย ทันเหตุการณ์เสมอ และท่านก็เลือกสื่อให้เหมาะสมกับสิ่งที่ต้องการนำเสนอ ส่วนการติดตามผลท่านจะดูจากผลการตอบรับเป็นส่วนใหญ่

ในยุคปัจจุบันมีคนฟังและสนใจธรรมะมากน้อยแค่ไหน? อย่างไร? ตอบว่า ปัจจุบันคนไทยเข้าวัดน้อยลง มีเพียงร้อยละ ๒ ที่เข้าวัดทุกวัน นอกนั้นอาจเข้าเฉพาะในวันสำคัญ ๆ โดยเข้าวัดมากที่สุดคือไปงานสวดศพหรืองานเผาศพมากกว่าการเข้าวัดทำบุญฟังเทศน์ฟังธรรม หมายความว่า วัดไม่ได้เป็นสถานที่เผยแผ่ธรรมให้ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ผลสำรวจนี้ไม่ได้แสดงว่าคนไทยในยุคปัจจุบันไม่สนใจธรรมะ กลับแสดงว่าคนไทยสนใจธรรมะมากขึ้นด้วยซ้ำ โดยดูจากสื่อสิ่งพิมพ์ จะเห็นว่าหนังสือธรรมะติดอันดับหนังสือยอดนิยมเป็นประจำ ยอดขายหนังสือธรรมะในปัจจุบันดูเหมือนจะเพิ่มขึ้นและหากดูยอดการเผยแผ่ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ก็เห็นว่าเฟซบุ๊กของ ว. วชิรเมธี มีคนติดตามมากมาย แสดงให้เห็นว่าคนไทยยังคงเห็นความสำคัญกับการศึกษาธรรมะมากอยู่ ดังนั้น หากต้องการให้คนสนใจธรรมะก็ต้องรู้จักที่จะใช้

^{๑๐} สัมภาษณ์ รมณี ลิฬหวนิช, ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘.

สื่อ โดยเฉพาะสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งเป็นสื่อที่ต้นทุนต่ำ สามารถใช้ได้โดยไม่มีค่าใช้จ่าย และสามารถเชื่อมต่อทั้งโลกด้วยความรวดเร็วอย่างยิ่ง

พระสงฆ์ปัจจุบันมีปัญหาและอุปสรรคในการเผยแผ่ธรรมะ คือขาดรู้ด้านภาษาสากล ‘พระรุ่นใหม่ต้องรู้ ๔ ภาษา หนึ่ง ภาษาธรรม สอง ภาษาไทย สาม ภาษาเทศ คือ ภาษาต่างประเทศ สี่ ภาษาเทศ คือ เทคโนโลยี’ พระสงฆ์ที่ต้องการเผยแผ่ธรรมะต้องเป็นผู้แม่นในหลักธรรม มีความสามารถหลากหลายภาษา และควรมีความรู้ด้านเทคโนโลยี ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตส่วนใหญ่ก็เป็นคนรุ่นใหม่ หากสามารถเผยแผ่กับคนรุ่นใหม่ได้ก็จะเป็นประโยชน์อย่างมาก คนรุ่นใหม่เหล่านี้ก็จะสามารถนำธรรมะไปปรับใช้ในการดำรงชีวิต

อุปสรรคในการเผยแผ่ของพระสงฆ์ก็คือ ความรู้ครบทั้ง ๔ ภาษาที่ว่ำนั่นเอง พระบางรูปอาจแม่นหลักธรรม แต่อาจใช้เทคโนโลยีไม่ได้ หรืออาจมีความสามารถด้านภาษาดี แต่ไม่แม่นหลักธรรม เป็นต้น

พระสงฆ์ปัจจุบัน ควรแก้ปัญหาและอุปสรรคในการเผยแผ่ธรรมะ ด้วยการศึกษาค้นคว้าความรู้ให้แตกฉาน ควรมีความแตกฉานในหลักปฏิสัมพันธ์ เอาความรู้ที่มีอยู่หรือได้รับถ่ายทอดมาเชื่อมโยงสัมพันธ์สร้างเป็นความรู้ความคิด และหากต้องการให้เผยแผ่ประสบความสำเร็จ นอกจากจะต้องมีความรู้ทางธรรมและทางโลกด้วย ต้องหมั่นแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ ซึ่งอาจจะมาจากการอ่าน หรือจากการสังสมประสบการณ์ ธรรมะที่จะเผยแผ่ต้องทันสมัย เข้าใจง่าย ทันยุค ทันเหตุการณ์ สอดคล้องกับความเป็นไปของโลกในยุคปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะในการเผยแผ่ธรรมะของพระสงฆ์ยุคปัจจุบัน เป็นช่วงที่วิกฤติที่สุดช่วงหนึ่ง สังคมกลายเป็นสังคมบริโภคนิยม คนในสังคมเกิดความทุกข์ในการดำเนินชีวิต ผู้คนมีความเครียด นับเป็นโอกาสที่ดีที่พระสงฆ์จะได้นำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเผยแผ่ให้คนได้นำไปปฏิบัติ คนไทยในปัจจุบันไม่นิยมเข้าวัด ดังนั้น พระสงฆ์ต้องให้การเผยแผ่เชิงรุก ต้องใช้สื่อต่าง ๆ ให้เป็นช่องทางในการเผยแผ่ พระสงฆ์ต้องก้าวไปกับยุคสมัย ต้องก้าวไปข้างหน้า จะยึดการเผยแผ่แบบเดิม ๆ ไม่ได้ ธรรมะสมัยนี้ต้องให้ทันยุคทันสมัย ตรงกับเหตุการณ์ปัจจุบันและน่าสนใจ

๔.๒.๑๑ นักศึกษา คุณจตุพร หน้าอ้อ ให้ทัศนะเกี่ยวกับ ว. วชิรเมธีว่า^{๑๑}

รูปแบบและแนวทางการเผยแผ่ธรรมะของ ว. วชิรเมธี ท่านได้ใช้หลักธรรมะจากพระพุทธเจ้าที่สามารถนำมาปรับใช้กับชีวิตจริงได้ คือ จะสอนในเรื่องการอยู่กับปัจจุบัน การอย่าไปยึดติด อย่าหลงระเหิง อยู่กับสิ่งที่เกิดขึ้นอยู่กับปัจจุบันทำหน้าที่ที่เราทำอยู่ให้ดีที่สุด

บทบาทการเผยแผ่ธรรมะของท่าน ว. วชิรเมธี เป็นผู้ให้ความรู้ ความสุข กับญาติโยมที่เข้ามาพบปะกับพระอาจารย์และท่านเป็นผู้ที่ให้โอกาสกับทุกคน

^{๑๑} สัมภาษณ์ จตุพร หน้าอ้อ, ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘.

กระบวนการเผยแผ่ธรรมของท่าน ว. วชิรเมธี ท่านพูดให้ฟังและท่านทำให้ดู ท่านไม่ได้เพียงแค่สอนเพียงอย่างเดียว ท่านปฏิบัติให้เห็นเป็นแบบอย่างด้วย เมื่อท่านพูดแล้วเราควรต้องปฏิบัติตาม

ในยุคปัจจุบันมีคนฟังและสนใจธรรมะมาน้อยแค่ไหน? อย่างไร? ตอบว่า ตอนแรกที่ยังไม่ได้มาอยู่ที่นี้เข้าใจว่ามีผู้สนใจน้อยมาก จนกระทั่งได้มาอยู่ไร่เชิงภูตวัน เปิดเป็นสถานท่องเที่ยว รู้สึกว่าคนเข้ามาที่นี้มากขึ้น เพื่อมาฟังธรรมจากพระอาจารย์ ก็โดยเฉพาะในส่วนของหอศิลป์มีคนเข้ามาดูงานศิลปะสามารถใช้สอนธรรมะได้ด้วย นี่แหละจะเป็นสิ่งที่ดึงดูดคนเข้ามาให้สนใจธรรมะได้มากยิ่งขึ้น เหมือนเป็นกุศโลบายของพระอาจารย์ที่ท่านได้สร้างหอศิลป์นี้ขึ้นมาเพื่อที่จะดึงดูดให้คนเข้าถึงธรรมะได้มากยิ่งขึ้น กล่าวได้ว่าในยุคนี้มีคนสนใจธรรมะมากยิ่งขึ้น

พระสงฆ์ปัจจุบันมีปัญหาและอุปสรรคในการเผยแผ่ธรรมะอย่างไร? ตอบว่าจะเกี่ยวกับเทคนิคในการนำเสนอมากกว่า แต่ท่าน ว. ใช้วิธีพูดแล้วทำให้ดู พระสงฆ์บางท่านทำแต่ไม่พูด และบางท่านพูดแต่ไม่ทำให้ดูเป็นตัวอย่าง มันทำให้เข้าถึงประชาชนได้ยาก ประชาชนก็ไม่เข้าใจว่าต้องการจะสื่ออะไร อีกอย่างหนึ่งอาจจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับโอกาสในการพบเจอประชาชน และองค์ความรู้ของพระสงฆ์ที่จะนำเสนอก็เป็นสิ่งสำคัญ ต้องรู้และเข้าใจให้มาก

พระสงฆ์ปัจจุบัน ควรแก้ปัญหาและอุปสรรคในการเผยแผ่ธรรมะ ด้วยการศึกษ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในยุคปัจจุบัน ให้ทันต่อเหตุการณ์มากยิ่งขึ้น สามารถดึงเอาเรื่องราวเหล่านั้นมาเทศน์ได้ มาจับเป็นประเด็นเพื่อจะสอนให้ประชาชนเข้าใจว่า ตอนนี้นั้นเกิดเหตุการณ์แบบนี้ขึ้นมา เราควรที่จะปรับการดำเนินชีวิตอย่างไร ให้ดำเนินต่อไปได้อย่างมีความสุข พูดง่าย ๆ ว่า ธรรมะให้สอดคล้องกับประเด็นในยุคปัจจุบัน ทำธรรมะให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น

ข้อเสนอแนะในการเผยแผ่ธรรมะของพระสงฆ์ยุคปัจจุบัน ไม่จำเป็นที่จะต้องเข้าไปฟังเทศน์ฟังธรรมอย่างเดียว มีอะไรหลาย ๆ อย่างที่จะใช้สอนธรรมะได้ พระอาจารย์ ว. ท่านใช้ทั้งงานศิลปะ บทกวีหลายอย่างหลายแนวทาง ซึ่งเราเองก็สามารถที่จะกำหนดแนวทางของเราเองได้ว่าเอาจุดไหนมาเป็นเอกลักษณ์ในการเผยแผ่ธรรมะ ท่านใช้หลากหลายแนวทางทั้งงานศิลปะ บทกวี งานเขียน สื่อในโลกออนไลน์ต่าง ๆ ในปัจจุบันมีอะไรท่านก็สามารถนำเสนอได้ทั้งเฟสบุ๊ก ทั้งทวิตเตอร์ ฯลฯ (ดูบทสัมภาษณ์เต็มในภาคผนวก ก. ท้ายเล่ม)